

جمهوری اسلامی ایران
Islamic Republic of Iran

مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران

Institute of Standards and Industrial Research of Iran

استاندارد ملی ایران

۱۵۰۳۸

چاپ اول

ISIRI

15038

1st. Edition

مداخلات پرستاری - وضعیت دادن به بیمار/
مددجو - وضعیت لیتوتومی -
آئین کار

**Nursing Interventions -Patient/ Client
Positioning-
Lithotomy Position -
Code of practice**

ICS : 11.020

به نام خدا

آشنایی با مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران

مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران به موجب بند یک ماده ۳ قانون اصلاح قوانین و مقررات مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران، مصوب بهمن ماه ۱۳۷۱ تنها مرجع رسمی کشور است که وظیفه تعیین، تدوین و نشر استانداردهای ملی (رسمی) ایران را به عهده دارد.

تدوین استاندارد در حوزه های مختلف در کمیسیون های فنی مرکب از کارشناسان مؤسسه* صاحب نظران مراکز و مؤسسات علمی، پژوهشی، تولیدی و اقتصادی آگاه و مرتبط انجام می شود و کوششی همگام با مصالح ملی و با توجه به شرایط تولیدی، فناوری و تجاری است که از مشارکت آگاهانه و منصفانه صاحبان حق و نفع، شامل تولیدکنندگان، مصرف کنندگان، صادرکنندگان و وارد کنندگان، مراکز علمی و تخصصی، نهادها، سازمان های دولتی و غیر دولتی حاصل می شود. پیش نویس استانداردهای ملی ایران برای نظرخواهی به مراجع ذی نفع و اعضای کمیسیون های فنی مربوط ارسال می شود و پس از دریافت نظرها و پیشنهادهای در کمیته ملی مرتبط با آن رشته طرح و در صورت تصویب به عنوان استاندارد ملی (رسمی) ایران چاپ و منتشر می شود.

پیش نویس استانداردهایی که مؤسسات و سازمان های علاقه مند و ذیصلاح نیز با رعایت ضوابط تعیین شده تهیه می کنند در کمیته ملی طرح و بررسی و در صورت تصویب، به عنوان استاندارد ملی ایران چاپ و منتشر می شود. بدین ترتیب، استانداردهایی ملی تلقی می شود که بر اساس مفاد نوشته شده در استاندارد ملی ایران شماره ۵ تدوین و در کمیته ملی استاندارد مربوط که مؤسسه استاندارد تشکیل می دهد به تصویب رسیده باشد.

مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران از اعضای اصلی سازمان بین المللی استاندارد (ISO)^۱ کمیسیون بین المللی الکتروتکنیک (IEC)^۲ و سازمان بین المللی اندازه شناسی قانونی (OIML)^۳ است و به عنوان تنها رابط^۴ کمیسیون کدکس غذایی (CAC)^۵ در کشور فعالیت می کند. در تدوین استانداردهای ملی ایران ضمن توجه به شرایط کلی و نیازمندی های خاص کشور، از آخرین پیشرفتهای علمی، فنی و صنعتی جهان و استانداردهای بینالمللی بهره گیری می شود.

مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران می تواند با رعایت موازین پیش بینی شده در قانون، برای حمایت از مصرف کنندگان، حفظ سلامت و ایمنی فردی و عمومی، حصول اطمینان از کیفیت محصولات و ملاحظات زیست محیطی و اقتصادی، اجرای بعضی از استانداردهای ملی ایران را برای محصولات تولیدی داخل کشور و / یا اقلام وارداتی، با تصویب شورای عالی استاندارد، اجباری نماید. مؤسسه می تواند به منظور حفظ بازارهای بین المللی برای محصولات کشور، اجرای استاندارد کالاهای صادراتی و درجه بندی آن را اجباری نماید. همچنین برای اطمینان بخشیدن به استفاده کنندگان از خدمات سا زمانها و مؤسسات فعال در زمینه مشاوره، آموزش، بازرسی، ممیزی و صدور گواهی سیستم های مدیریت کیفیت و مدیریت زیست محیطی، آزمایشگاه ها و مراکز کالیبراسیون (واسنجی) وسایل سنجش، مؤسسه استاندارد این گونه سازمان ها و مؤسسات را بر اساس ضوابط نظام تأیید صلاحیت ایران ارزیابی می کند و در صورت احراز شرایط لازم، گواهینامه تأیید صلاحیت به آن ها اعطا و بر عملکرد آنها نظارت می کند. ترویج دستگاه بین المللی یکاها، کالیبراسیون (واسنجی) وسایل سنجش، تعیین عیار فلزات گرانبها و انجام تحقیقات کاربردی برای ارتقای سطح استانداردهای ملی ایران از دیگر وظایف این مؤسسه است.

* مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران

- 1- International organization for Standardization
- 2 - International Electro technical Commission
- 3- International Organization for Legal Metrology (Organization International de Metrology Legal)
- 4 - Contact point
- 5 - Codex Alimentarius Commission

کمیسیون فنی تدوین استاندارد

« مداخلات پرستاری - وضعیت دادن به بیمار / مددجو - وضعیت لیتوتومی - آئین کار »

رئیس:

میرزابیگی ، غضنفر

(کارشناس ارشد کارآفرینی)

دبیر:

سالمی ، صدیقه

(کارشناس ارشد آموزش پرستاری)

عضو هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی تهران

معاون فنی سازمان نظام پرستاری

اعضاء: (اسامی به ترتیب حروف الفبا)

ایرانی ، طاهره السادات

(کارشناس ارشد پرستاری)

عضو هیات مدیره سازمان نظام پرستاری تهران

پروین ، لیلی

(کارشناس ارشد آموزش پرستاری داخلی جراحی)

کارشناس معاونت فنی سازمان نظام پرستاری

حیدری ، شیوا

(کارشناس ارشد پرستاری بهداشت جامعه)

عضو هیات علمی دانشگاه آزاد اسلامی ارومیه

رضوی ، مریم

(کارشناس پرستاری)

کارشناس معاونت فنی سازمان نظام پرستاری

رنجبر ، مریم

(کارشناس ارشد مشاوره)

کارشناس پژوهش دانشگاه علوم بهزیستی و

توانبخشی

سنجری ، مهناز

(کارشناس ارشد پرستاری کودکان)

کارشناس معاونت فنی سازمان نظام پرستاری کشور

شیرازی ، فاطمه

(کارشناس ارشد پرستاری داخلی-جراحی)

کارشناس معاونت پژوهشی دانشگاه علوم پزشکی

شیراز

کارشناس معاونت فنی سازمان نظام پرستاری

مصطفوی ، اشرف

(کارشناس ارشد پرستاری بهداشت جامعه)

پیش گفتار

استاندارد " مداخلات پرستاری - وضعیت دادن به بیمار/ مددجو- وضعیت لیتوتومی - آئین کار " که پیش نویس آن در کمیسیون های مربوط به موجب بند ۵ ماده ۳ قانون سازمان نظام پرستاری مصوب ۸۱/۹/۱۱ مجلس شورای اسلامی توسط سازمان نظام پرستاری تهیه و تدوین شده و در سی و ششمین اجلاس کمیته ملی استاندارد خدمات مورخ ۸۹/۱۱/۲ مورد تصویب قرار گرفته است، اینک به استناد بند یک ماده ۳ قانون اصلاح قوانین و مقررات مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران، مصوب بهمن ماه ۱۳۷۱، به عنوان استاندارد ملی ایران منتشر می شود.

برای حفظ همگامی و هماهنگی با تحولات و پیشرفت های ملی و جهانی در زمینه صنایع، علوم و خدمات، استانداردهای ملی ایران در مواقع لزوم تجدید نظر خواهد شد و هر پیشنهادی که برای اصلاح و تکمیل این استانداردها ارائه شود، هنگام تجدید نظر در کمیسیون فنی مربوط مورد توجه قرار خواهد گرفت. بنابراین، باید همواره از آخرین تجدیدنظر استانداردهای ملی استفاده کرد.

منابع و ماخذی که برای تهیه این استاندارد مورد استفاده قرار گرفته به شرح زیر است:

- ۱ - بلک و هوکس . پرستاری داخلی و جراحی . ترجمه اعضای هیات علمی دانشگاه علوم پزشکی ۱۳۸۵ تهران جامعه نگر ، سالمی .
- ۲ - سازمان نظام پرستاری . استاندارد های خدمات پرستاری . تهران . ۱۳۸۵.
- ۳ - اسملتزر ، سوزان و همکاران . پرستاری داخلی جراحی برونر و سوارث . تهران ، گروه مترجمین . ۱۳۸۷ . نشر جامعه نگر .

4 - Jadith schilling. *Nursing Procedures*. Fifth Edition.2009

5 - Karen,Holland.*Mini Encyclopaedia of nursing*.2005

مداخلات پرستاری - وضعیت دادن به بیمار / مددجو- وضعیت لیتوتومی - آئین کار

۱ هدف و دامنه کاربرد

هدف از تدوین این استاندارد ، شناسایی و اجرای اصول کلی مداخلات پرستاری در وضعیت لیتوتومی به منظور انجام کارهای تشخیصی و درمانی ، انجام زایمان طبیعی و نمایش طرح گام به گام این خدمت به منظور بهبود کیفیت کار ، پیشگیری از خطاهای احتمالی و همچنین امکان اجرای یکسان خدمات می باشد .

این استاندارد برای موارد زیر کاربرد دارد :

الف- در کلیه بخش های عمومی و تخصصی و اورژانس در صورت نیاز به این خدمت برای ارائه مراقبت های پرستاری یکسان و روشن .

ب- در مراجع قضائی به منظور سندی قیاسی برای بررسی کیفیت اقدامات انجام شده .

۲ مراجع الزامی

مدارک الزامی زیر حاوی مقرراتی است که در متن این استاندارد ملی ایران به آن ها ارجاع داده شده است . بدین ترتیب آن مقررات جزئی از این استاندارد محسوب می شود .

در صورتی که به مدرکی با ذکر تاریخ انتشار ارجاع داده شده باشد ، اصلاحیه ها و تجدید نظرهای بعدی آن مورد نظر این استاندارد ملی ایران نیست . در مورد مدارکی که بدون ذکر تاریخ انتشار به آن ها ارجاع داده شده است ، همواره آخرین تجدید نظر و اصلاحیه های بعدی آن مورد نظر است .

استفاده از مرجع زیر برای این استاندارد الزامی است :

۱-۲ استاندارد ملی ایران شماره ۱۵۰۰۹، مداخلات پرستاری- شستن دست ها- آیین کار

۳ اصطلاحات و تعاریف

در این استاندارد ، اصطلاحات و تعاریف زیر به کار می رود :

۱-۳

پرستار

فردی که موفق به کسب دانشنامه کارشناسی در رشته پرستاری گردیده است .

۲-۳

بهیار

این رشته در برگیرنده طبقات مشاغلی است که متصدیان آن ها تحت نظارت کلی در یک واحد بهداشتی و درمانی در فعالیت های پرستاری همکاری داشته و همچنین ممکن است در زایمان های طبیعی زنان باردار کمک نموده و از مادران و نوزادان مراقبت نمایند .

۳-۳

کمک پرستار

فردی دیپلمه که طی یک دوره آموزشی مرتبط ، آموزش های لازم در زمینه انجام اموری از قبیل اجرای دستورات بهداشتی و درمانی و کمک به پرستاران و بهیاران را فرا گرفته و تحت نظارت کلی این خدمات را در بیمارستان جهت مددجویان / بیماران ارائه می دهد .

۴-۳

مددجو / بیمار

شخصی که برای دریافت خدمات درمانی به یکی از مراکز بهداشتی / درمانی مراجعه می کند .

۵-۳

ژنیکولوژی

شاخه ای از علم پزشکی که به بیماری های دستگاه تناسلی زنان می پردازد .

۶-۳

وضعیت لیتوتومی

یک وضعیت شایعی است که در موارد تشخیصی و جراحی در نواحی لگنی و قسمت های پائین شکم مورد استفاده قرار می گیرد . در این وضعیت بیمار روی میز یا تخت معاینه دراز کشیده و پاهای او در جای مخصوص قرار می گیرد . در این حالت ناحیه باتکس (باسن) بیمار در لبه تخت قرار گرفته و از او خواسته می شود عضلات خود را شل نموده و تا حد امکان ران های خود را از هم دور نگه دارد .

۷-۳

تخت معاینه ژنیکولوژی

تخت های مخصوصی هستند که برای معاینه دستگاه تناسلی و در اتاق های عمل مربوطه مورد استفاده قرار می گیرند .

شکل ۱ - تخت معاینه ژنیکولوژی

۴ اهداف مداخله ای

۴-۱ انجام کارهای تشخیصی و درمانی .

۴-۲ انجام زایمان طبیعی .

۵ حداقل وسائل مورد نیاز

- ۱-۵ تخت معاینه ژنیکولوژی .
- ۲-۵ تسمه مخصوص تخت برای بستن پاها در صورت لزوم .
- ۳-۵ سه عدد ملحفه .

۶ روش انجام کار

- ۱-۶ بررسی دستور پزشک معالج .
- ۲-۶ توضیح روش کار و ضرورت آن برای مددجو / بیمار .
- ۳-۶ فراهم کردن محیط امن و راحت برای مددجو / بیمار .
- ۴-۶ شستن دست ها مطابق با استاندارد ملی ایران شماره ۱۵۰۰۹ .
- ۵-۶ دعوت از مددجو / بیمار برای این که لباس های خود را در بیاورد و روی تخت بخوابد .
- ۶-۶ ثابت کردن وضعیت مددجو / بیمار با کمک پایه های تخت .
- ۷-۶ پوشانیدن پاهای مددجو / بیمار با دو عدد ملحفه تا حد ممکن .
- ۸-۶ حفظ حریم مددجو / بیمار به کمک ملحفه سوم به گونه ای که آن را روی هر دو پای مددجو / بیمار بیاندازید که ناحیه تناسلی در معرض دید نباشد .
- ۹-۶ ماندن در کنار مددجو / بیمار در طول معاینه یا انجام فعالیت در صورت لزوم .
- ۱۰-۶ کمک به مددجو / بیمار برای پایین آمدن از تخت پس از اتمام کار و کمک به پوشیدن لباس وی .
- ۱۱-۶ شستن دست ها مطابق با استاندارد ملی ایران شماره ۱۵۰۰۹ .
- ۱۲-۶ ثبت اطلاعات و یافته ها شامل :
 - الف - اقدامات انجام شده .
 - ب - تغییرات احتمالی ناشی از وضعیت دادن به مددجو / بیمار .
 - پ - ساعت و تاریخ دقیق برقراری وضعیت .
 - ت - سایر موارد .

۷ شرایط انجام کار

- ۱-۷ دقت و صحت در انجام کار .
- ۲-۷ حفظ حریم و حرمت مدجو / بیمار .
- ۳-۷ ارائه توضیحات لازم به مدجو / بیمار .

۸ شرایط ارائه دهنده خدمت

این فرایند کار توسط پرستار ، بهیار یا کمک پرستار با دستور پزشک در کلیه واحدهای معاینه دستگاه تناسلی و اتاق های عمل برای مددجو / بیمار انجام می شود.

پیوست الف

(الزامی)

حقوق مدد جو / بیمار

الف-۱ مددجو / بیمار حق دارد در اسرع وقت درمان و مراقبت مطلوب ، مؤثر و همراه با احترام کامل را بدون توجه به عوامل نژادی فرهنگی و مذهبی از گروه درمان انتظار داشته باشد .

الف-۲ مدد جو / بیمار حق دارد محل بستری ، پزشک ، پرستار و سایر اعضای گروه معالج را در صورت تمایل بشناسد .

الف-۳ مددجو / بیمار حق دارد در صورت تمایل شخصی و عدم تهدید سلامتی آحاد جامعه طبق موازین قانونی رضایت شخصی خود از خاتمه درمان را اعلام و یا به دیگر مراکز درمانی مراجعه نماید .

الف-۴ مددجو / بیمار حق دارد در خصوص مراحل تشخیص ، درمان و سیر پیشرفت بیماری خود اطلاعات ضروری را شخصاً یا در صورت تمایل از طریق یکی از وابستگان از پزشک معالج درخواست نماید به طوری که در فوریت‌های پزشکی این امر نباید منجر به تأخیر در ادامه درمان یا تهدید جانی مددجو / بیمار گردد .

الف-۵ مددجو / بیمار حق دارد قبل از معاینات و اجرای درمان اطلاعات ضروری در خصوص عوارض احتمالی و یا کاربرد سایر روش‌ها را در حد درک خود از پزشک معالج دریافت و در انتخاب شیوه نهایی درمان مشارکت نماید .

الف-۶ مددجو / بیمار حق دارد جهت حفظ حریم شخصی خود از محرمانه ماندن محتوای پرونده پزشکی ، نتایج معاینات و مشاوره‌های بالینی جز در مواردی که براساس وظایف قانونی از گروه معالج استعلام صورت می‌گیرد اطمینان حاصل نماید .

الف-۷ مددجو / بیمار حق دارد از رازداری پزشک و دیگر اعضای تیم معالج برخوردار باشد ، لذا حضور بالینی افرادی که مستقیماً در روند درمان شرکت ندارند موقوف به کسب اجازه مددجو/ بیمار خواهد بود .

الف-۸ مددجو / بیمار حق دارد با کسب اطلاع کامل از نوع فعالیت‌های آموزشی و پژوهشی بیمارستان که بر روند سلامتی و درمان او مؤثرند تمایل و رضایت شخصی خود به مشارکت درمانی را اعلام و یا در مراحل مختلف پژوهش از ادامه همکاری خودداری نماید .

الف-۹ مددجو / بیمار حق دارد از دسترسی به پزشک معالج و دیگر اعضای اصلی گروه معالج در طول مدت بستری ، انتقال و پس از ترخیص اطمینان حاصل نماید .

الف-۱۰ مددجو / بیمار حق دارد در صورت ضرورت اعزام و ادامه درمان در سایر مراکز درمانی ، قبلاً از مهارت گروه معالج ، میزان تعرفه‌ها و پوشش بیمه‌های خدمات در مرکز درمانی مقصد مطلع گردد .